

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

KUURNE VIJVERHOEK (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Bert MESTDAGH, Alyssa
BOECKSTEYNS

Projectcode 2020E98

Projectcode:	2020E98
Naam erkende archeoloog:	Monument Vandekerckhove
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
Locatiegegevens:	Kuurne Vijverhoek
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 72 317m – Y: 172 568m X: 72 354m – Y: 172 503m
Kadastergegevens:	Kuurne, sectie A, perceel 452D0
Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1
Begindatum onderzoek:	14/01/2020
Einddatum onderzoek:	14/01/2020
Relevante termen thesauri:	Proefsleuvenonderzoek
Alle betrokken actoren:	Bert Mestdagh (Archeoloog), Kylian Verhaevert (archeoloog), Alyssa Boecksteyns (archeoloog)

0 INHOUDSTAFEL

0	INHOUDSTAFEL	3
1	BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1	ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1	<i>Inleiding .....</i>	4
1.1.2	<i>Vraagstelling .....</i>	7
1.1.3	<i>Randvoorwaarden .....</i>	7
	<i>Geplande werken .....</i>	9
1.2	WERKWIJZE EN STRATEGIE	12
1.2.1	<i>Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie .....</i>	12
1.2.2	<i>Organisatie van het vooronderzoek.....</i>	13
1.2.3	<i>Gebruikt materiaal .....</i>	13
1.2.4	<i>Inbreng specialisten.....</i>	13
1.3	ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	14
1.3.1	<i>Landschappelijke ligging .....</i>	14
1.3.2	<i>Historische situering .....</i>	14
1.3.3	<i>Archeologisch kader .....</i>	15
2	ASSESSMENTRAPPORT	17
2.1	STRATIGRAFIE	17
2.2	VASTSTELLINGEN	21
2.3	ASSESSMENT VONDSTEN	24
2.4	ASSESSMENT STALEN	24
2.5	ASSESSMENT CONSERVATIE	24
3	DATERING EN INTERPRETATIE	25
3.1	CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	25
3.2	SYNTHESE.....	25
3.3	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN.....	26
4	POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	27
4.1	AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	27
4.2	WAARDERING	27
4.3	KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	27
5	SAMENVATTING	28
6	BIBLIOGRAFIE	29
7	BIJLAGEN.....	30

1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1 Onderzoeksopdracht

1.1.1 Inleiding

Dit vooronderzoek kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen te Kuurne Vijverhoek 21, gelegen buiten woon- of recreatiegebied waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000m² of meer beslaat en de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De opgemaakte archeologienota (ID13091) adviseerde in uitgesteld traject de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek, eventueel archeologische boringen en een proefsleuvenonderzoek.

In eerste instantie werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (2020A138).¹ Verspreid over het terrein werden 16 boringen geplaatst tot op een diepte van ca. -2m onder het bestaande maaiveld. De aanwezige sedimenten wijzen op gemengde eolische en alluviale afzettingen. Aangezien de geplaatste boringen in de lagere zones van het interfluvium van de Leie Vallei en de Mandel Vallei te situeren zijn, kan men er van uitgaan dat de podzol in deze zones niet ontwikkeld is geweest. De sedimentologische kenmerken van de eolische afzettingen van de Formatie van Gent kunnen sporen van grondstromingen en transport aantonen. De aanwezige horizonten tonen een verbrokkelde B-textuur met een mogelijke klei inspoelingshorizont. Bijgevolg werd de aanwezigheid van een steentijdsite laag ingeschat en werd het niet nodig geacht nog een archeologisch verkennend/waarderend booronderzoek uit te voeren.

Op basis van de landschappelijke boorresultaten kan wel gesteld worden dat binnen het projectgebied een intacte A-B-C bodemopbouw aanwezig is. Een archeologische site uit de periodes later dan de steentijd valt dus niet uit te sluiten. De gemiddelde diepte van het archeologisch leesbare niveau (scheiding B-C horizont) situeert zich op ca. 80cm diepte. Binnen het grootste gedeelte van het projectgebied gaan de geplande bodemingrepen niet dieper dan -50cm onder het bestaande maaiveld. Gezien de buffer van ca. 30cm is er binnen die delen een behoud *in situ* van het archeologisch niveau mogelijk en wordt er bijgevolg geen verder archeologisch onderzoek geadviseerd.

Er zijn echter 3 zones (zie figuur 2a) waar het archeologisch niveau zeer waarschijnlijk wel wordt verstoord. Binnen deze zones diende wel te worden overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Doel is het al dan niet vaststellen van de aanwezigheid van een archeologische site en het bepalen van de omgang hiermee in functie van de geplande

---

¹ LEGRAND & BARTHOLOMIEUX 2020.

werken.² Op 28 mei 2020 werd een eerste fase van het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd en gerapporteerd in nota ID15285.³ Dit onderzoek bracht drie ongedateerde greppels aan het licht en een spoor van natuurlijke oorsprong. Een verder onderzoek werd op basis van de resultaten niet geadviseerd.

In voorliggend verslag worden de resultaten van de resterende noordoostelijke zone beschreven (fase 2). In deze zone, met een oppervlakte van 2707m² werden drie proefsleuven uitgegraven. Het veldwerk vond plaats op donderdag 14 januari 2021.

e

Figuur 1: Projectie van het plangebied op een luchtfoto en aanduiding van de twee fasen.

² DUMALIN & DEVALCKENEER 2019. Raadpleegbaar via link:
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/13091>

³ BOECKSTEYNS 2020. Raadpleegbaar via link:
<https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/15285>

1.1.2 Vraagstelling

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op het terrein door een beperkt, maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven met een minimum aan manipulerende handelingen. In functie van dit onderzoek zijn in het programma van maatregelen bij de bureaustudie⁴ verschillende onderzoeksvragen opgesteld.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

1.1.3 Randvoorwaarden

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, werden parallelle ononderbroken proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied geadviseerd. Bij de inplanting bedroeg de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)⁵. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven waren 1,80 tot 2m breed. In het programma van maatregelen wordt voorgesteld de proefsleuven in zone 1 noordwest-zuidoost aan te leggen en in zone 3 wordt noordoost-zuidwest voorgesteld. Daarnaast worden extra volgsleuven, dwarssleuven en/of kijkvensters aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

Het doel was om 10% van de te onderzoeken oppervlakte open te leggen door middel van sleuven en 2,5% door middel van volgsleuven, dwarssleuven of kijkvensters. Op die manier zou 12,5% van het onderzoeksgebied onderzocht worden en kan met een minimale kost een betrouwbare inschatting gemaakt worden omtrent het archeologisch potentieel van de site. Zodoende kan men ook beter de onderzoekstermijn en –kost inschatten bij een eventueel vervolgonderzoek.⁶

---

⁴ DUMALIN & DEVALCKENEER 2019.

⁵ Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

⁶ HANECA *et al.* 2016.

De grond wordt gescheiden afgegraven (teelaarde, moederbodem) en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem zo optimaal mogelijk is. Voor het grondwerk werd gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak. Indien nodig worden kwetsbare sporen (vb. brandrestengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes voldoet aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

Geplande werken⁷

Het projectgebied dat wordt ontwikkeld heeft een oppervlakte van ongeveer 14.085m². De geplande heraanleg van het industrieel complex zal worden uitgevoerd in twee fasen (Figuur 3 en Figuur 4). De opgemaakte en bekrachtigde archeologienota ID 13091 (waaruit nota ID 15285 en de onderhavige nota voortvloeien) heeft enkel betrekking op de eerste fase.

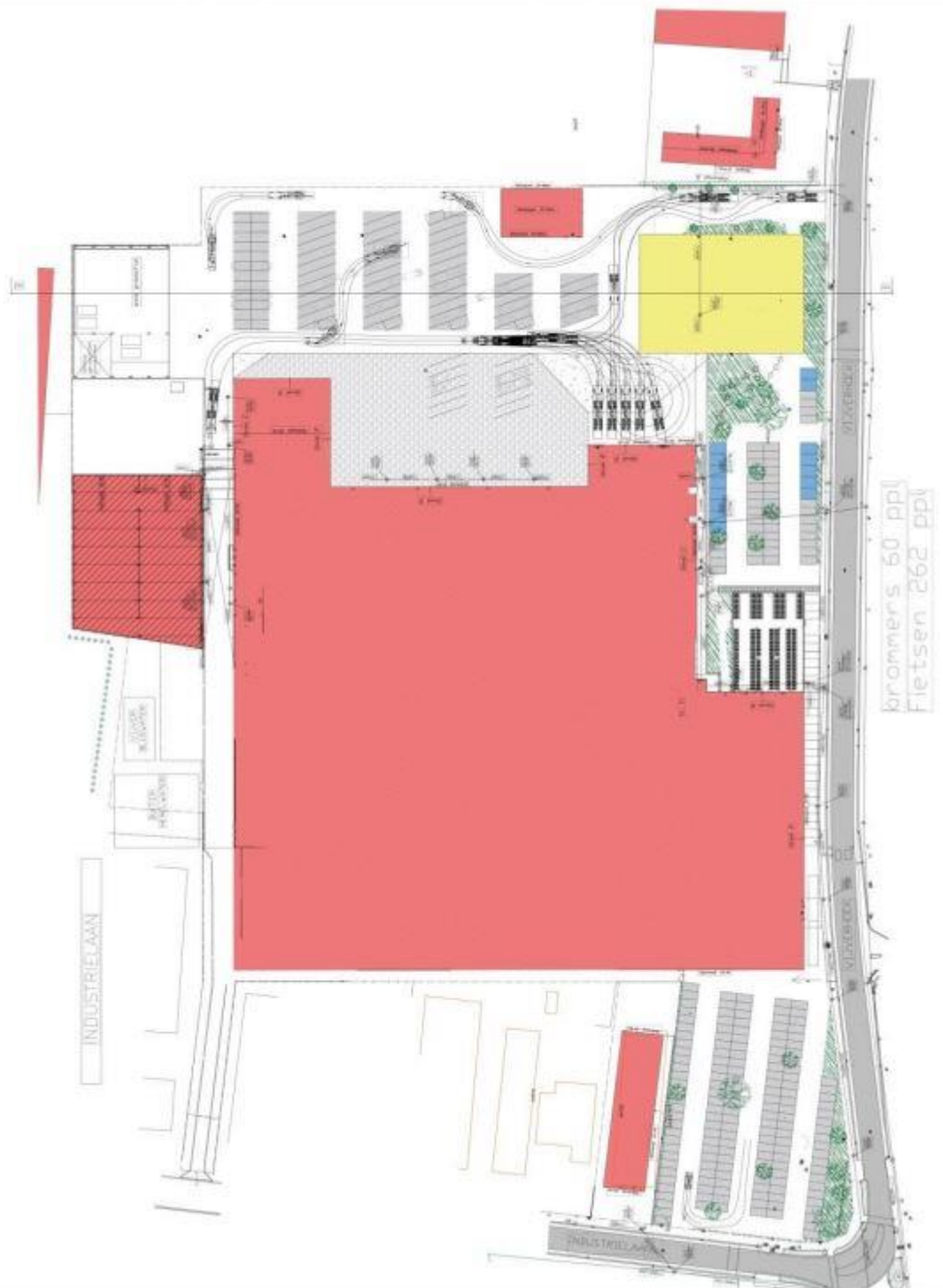
Deze eerste fase van de werken (Figuur 3 en 4a) bestaat uit:

- De uit- en afbraak van de site Columbier (4196m²) ten zuidoosten van het grote magazijn. De locatie zal in gebruik genomen worden als een parkeerzone dat plaats biedt aan 154 parkeerplaatsen. De bodemingrepen beperken zich hier tot 50cm onder het maaiveld.
- De uit- en afbraak van de conciërgewoning en aanpalende groenzone in het noordoosten van het projectgebied. Deze wordt omgevormd tot een parkeerzone voor 58 parkeerplaatsen en een fietsenstalling voor 262 fietsen en 60 bromfietsen (bodemingreep 50cm onder maaiveld). In eerste instantie wordt de oorspronkelijke fietsenstalling behouden.
- Vervolgens wordt de bestaande fietsenstalling afgebroken om plaats te maken voor een nieuw kantoorgebouw bestaande uit een gelijkvloers en twee verdiepingen. Dit gebouw zal niet onderkelderd worden. De fundering van dit gebouw gaat tot 1,4m onder het maaiveld. Daarnaast gaan de schroefpalen lokaal tot een diepte van ca. 10 à 15m onder het maaiveld (zie figuur 4b). Het is deze zone die op figuur 2 als zone 2 is aangeduid en pas helemaal op het einde van het project kan worden onderzocht.
- De groenzone in de noordwestelijke hoek zal worden ingericht als een overdekte opslagplaats voor gevaarlijke producten en groenafval. Hiervoor wordt een bodemingreep voor de gefundeerde vloerplaat uitgevoerd. Deze zal een diepte van -1m onder het maaiveld kennen.
- Het noordelijk gedeelte van het projectgebied is momenteel verhard met kiezels (en de deels resterende vloerplaat van het gebouw aan de noordelijke zijde van het projectgebied). Deze zal vervangen worden door een nieuwe parkeerverharding (voor 61 parkeerplaatsen) waarbij het westelijk deel van het gebouw, grenzend aan de noordelijke grens van het projectgebied, zal gesloopt worden en ook ingenomen worden als parkeerplaats.

De tweede fase van de werken houdt de aanleg in van een laad- en loskaai meteen ten noorden van het centrale magazijn. Deze fase maakt echter geen deel uit van de huidige vergunningsaanvraag en is bijgevolg niet opgenomen in archeologienota ID 13091.

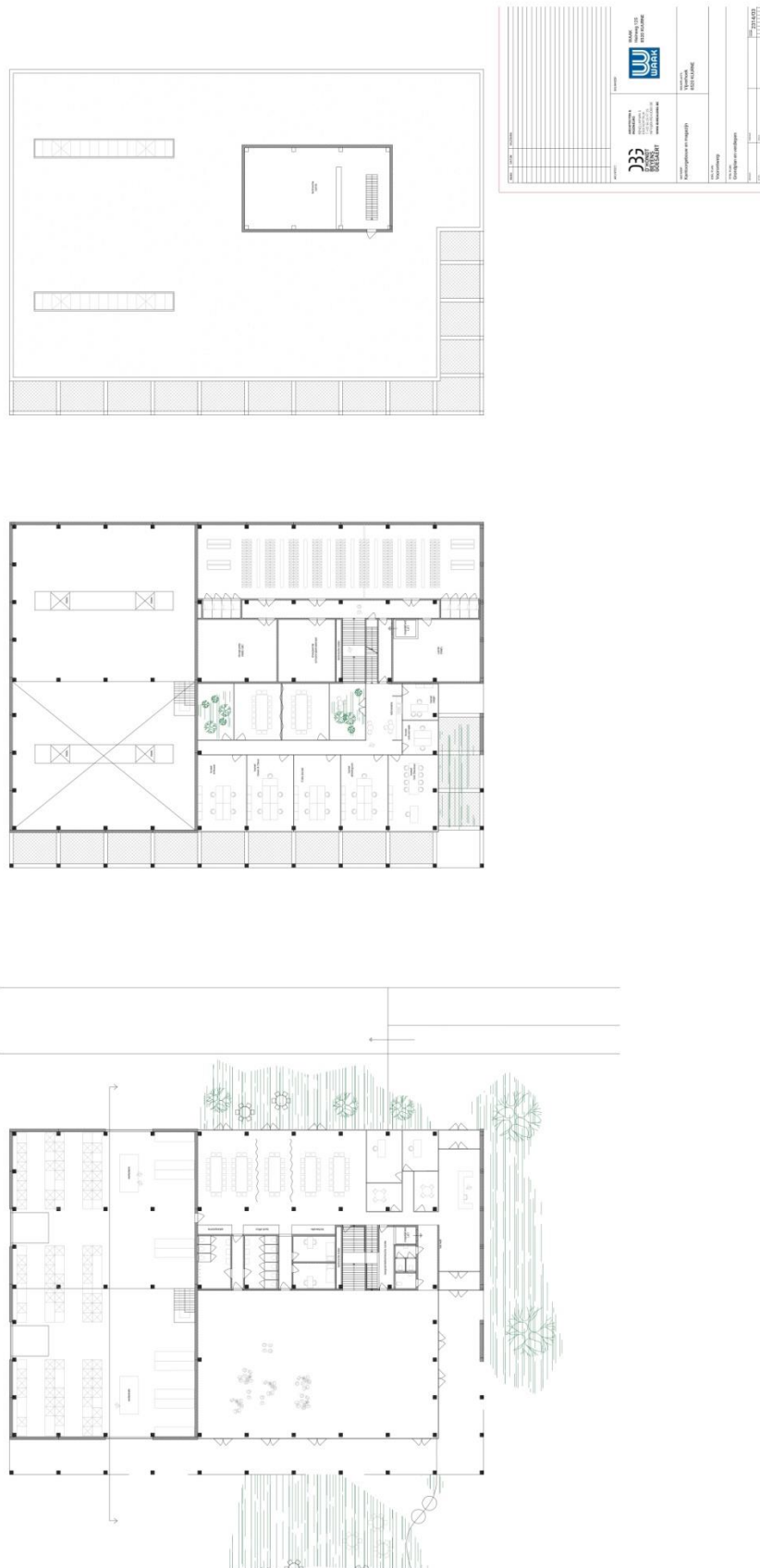
---

⁷ DUMALIN & DEVALCKENEER 2019.

Figuur 3: Ontwerpplan van de heraanleg van het industrieel complex.⁸

⁸ Bron: architect initiatiefnemer.

Figuur 4: Plan kantoorgebouw: gelijkvloers, verdieping + 1 en +2 (© initiatiefnemer).

1.2 Werkwijze en strategie

1.2.1 Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet onvoldoende kon beargumenteren werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Tijdens een eerste fase van dit proefsleuvenonderzoek werden eerder in twee zones zes proefsleuven gegraven. Een derde zone was toen nog niet vrij voor dit onderzoek. Deze zone is 2707m² en is het onderwerp van dit onderzoek tijdens de tweede fase. Hierin werden drie proefsleuven voorzien met een west/noordwest – oost/zuidoost oriëntatie. De onderlinge afstand ervan bedraagt ca. 10m.

Via de beschreven methodiek werd in totaal 394m² verdiept tot op het archeologisch relevante niveau (zie onderstaande tabel). Dit betekent dat ca. 14% van het terrein archeologisch werd getoetst. Hiermee werd ruim aan het oppervlaktecriterium voldaan. Verspreid over het plangebied werden drie bodemprofielen geregistreerd. Dit gebeurde in het westen, centrum en oosten van de proefsleuven om een representatief beeld van de bodemopbouw te krijgen binnen het volledige plangebied.

Figuur 5: De proefsleuven op het GRB.

Sleufnummer	Oppervlakte
1	144m ²
2	125m ²
3	125m ²
Totaal	394m²

1.2.2 Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Bert Mestdagh en archeoloog-assistent Kylian Verhaevert. Tevens werd een beroep gedaan op aardkundige Pierre Legrand. Het veldwerk vond plaats op 28 mei 2020 en werd aansluitend gedicht.

1.2.3 Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Van dit vlak werden overzicht(code **KUVI20 2020E98**). Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden verspreid over het terrein drie bodemprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

1.2.4 Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand stond in voor de registratie en interpretatie van de gezette bodemprofielen.

1.3 Assessment onderzochte gebied⁹

1.3.1 Landschappelijke ligging

Het projectgebied situeert zich ten westen van de stadskern van Kuurne. Het onderzoeksgebied ligt ten westen van de Vijverhoek en ten noorden van de Industrielaan. Kadastraal is het perceel terug te vinden onder sectie A, percelen 452D, 452M, 459K en 459L. Kuurne behoort tot zandlemig Vlaanderen. Voor het landschappelijk kader wordt verder verwezen naar het verslag van resultaten van het booronderzoek dat bij deze nota is gevoegd.

1.3.2 Historische situering

Tijdens de prehistorie en de Romeinse tijd was er een dichte bewoning aanwezig in het Leiegebied. Op het grondgebied van de gemeente Kuurne zijn zeven steentijdsites (vuursteenvondsten) en vier Romeinse vindplaatsen (waterput, houten wijntonnen, brandgraven en aardewerk) onderzocht.

De oudste gekende heerlijkheid op het huidige grondgebied van Kuurne is het 'Goed te Bonaert' of 'ten Bonaerde', wat deel uitmaakte van de goederen van de abdij van Elnon. De eerste vermelding hiervan dateert uit 821. In 980 wordt het voor het eerste vermeld in een charter van de Sint-Amandsproosdij en was in het bezit van de Graaf van Vlaanderen.

De graaf van Vlaanderen gaf in de 11de eeuw de opdracht op om systematische wijze aan bosontginning te doen. Vóór deze ontginningsbeweging was Kuurne een aaneenschakeling van bossen en moerassen waardoor waarschijnlijk enkele heerwegen liepen. De nederzetting "Cuurne" kent wellicht in deze tijd haar ontstaan.

In de 14de eeuw wordt de wolweverij in Vlaanderen geleidelijk vervangen door de linnennijverheid en vlasteelt. Tijdens de 1^e helft van de 15de eeuw telt Kuurne enkele lakenwevers die de Kortrijkse jaarmarkt bezochten. Tijdens het einde van de 15de eeuw ondergaat ook dit grondgebied oorlogsgeweld bij de opstanden tegen Maximiliaan van Oostenrijk. De kerk werd hier vermoedelijk door beschadigd.

In de 16de eeuw breidt de vlasteelt en -nijverheid sterk uit in het Leiegebied. Kuurne bevoorraadde de Vlaamse blauwlinnenindustrie in Brugge. Echter vervalt deze in crisis tijdens de 80-jarige oorlog (1568-1648). Het platteland ontvolkte. In de 17de eeuw verlegt het centrum van de fijne linnenindustrie zich naar de Leiestreek en de Kortrijkse linnenmarkt kent een grote bloei ten nadele van de omliggende centra.

---

⁹ DUMALIN & DEVALCKENEER 2019.

In 1683 trekken de Franse troepen door het gebied en voerden verschrikkelijke strooptochten uit. Een gedeelte van het Franse leger ligt in Harelbeke en de Kuurnse bevolking moet helpen in het onderhoud door allerlei leveringen. Dezelfde leveringen zijn verplicht aan de vooravond van de Negenjarige Oorlog (1688-1697) in 1683 en 1685 en tijdens de Spaanse successieoorlog in 1701-1713.

Vanaf 1720, onder Oostenrijks bewind, herstelt de linnenindustrie zich volledig en kent Kuurne een periode van herstel en relatieve rust. Deze bloei wordt echter onderbroken in 1744 door de aanval van de Fransen op Kortrijk. De verwoestingen en plunderingen van het Franse leger zorgen voor een hongersnood bij de Kuurnse bevolking.

Het economische leven blijft in de 19de eeuw beperkt tot de landbouw en de vlas- en linnenindustrie. Kuurne ontwikkelt zich tot één van de belangrijkste vlasgemeenten in het Kortrijkse. Tijdens de Eerste Wereldoorlog valt de vlasnijverheid volledig stil. Tijdens de aftocht van het Duitse leger worden tal van gebouwen vernield. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft Kuurne zwaar te lijden onder de z.g. Leieslag. Na de wapenstilstand herstelt de gemeente zich geleidelijk. In de jaren 1960 komt er een stroomversnelling in de stedenbouwkundige ontwikkeling en uitbreiding van het grondgebied. In 1961 wordt in het zuidwesten van de gemeente de industriezone aangelegd die de economische bedrijvigheid moet stimuleren en waar zich verschillende textiel fabrieken vestigen.

1.3.3 Archeologisch kader

De figuratieve kaart van François de Bal (1748) beeldt hier een omwalde hoeve af met poortgebouw. De hoeve met cirkelvormige omwalling is ook afgebeeld op de Atlas der Buurtwegen (1844) als "Ferme Pierre Vincke" (CAI ID 74959).

In 2011 werd een archeologische prospectie in de Pieter Verhaeghestraat uitgevoerd door GATE. Hier trof men scherven aan die kunnen toegewezen worden aan de Michelsbergcultuur (midden-neolithicum). Daarnaast wijzen meerdere sporen (grachten, paalsporen, greppels, brandrestengraf) op een Romeinse nederzetting. Uit de volle middeleeuwen resteren enkele perceelsaanduidingen en grachten (CAI ID 159896). Tijdens een vervolgonderzoek werden er hier 15 vuursteenfragmenten uit het Mesolithicum aangetroffen. 6 brandrestengraven en bijgraven dateren uit de vroege Romeinse tijd. Vier gebouwplattegronden, enkele kuilen en meerdere greppels dateren uit de 2e helft van de 1ste / 2de eeuw n.Chr. De gebouwplattegronden omvatten kleine gebouwen van het type Declercq II. Daarnaast werden volmiddeleeuwse karresporen, een kleine structuur, een waterput, een waterkuil, enkele kuilen en greppels onderzocht. Tenslotte kwamen enkele percelings- of afwateringsgreppels uit de late middeleeuwen aan het licht (CAI ID 211677).

Een opgraving in 2009 in de Noordlaan III bracht een afslag en een splinter van een gepolijste bijl uit het neolithicum aan het licht. Daarnaast vond men 17de-eeuws aardewerk en pijpfragmenten (CAI ID 222312).

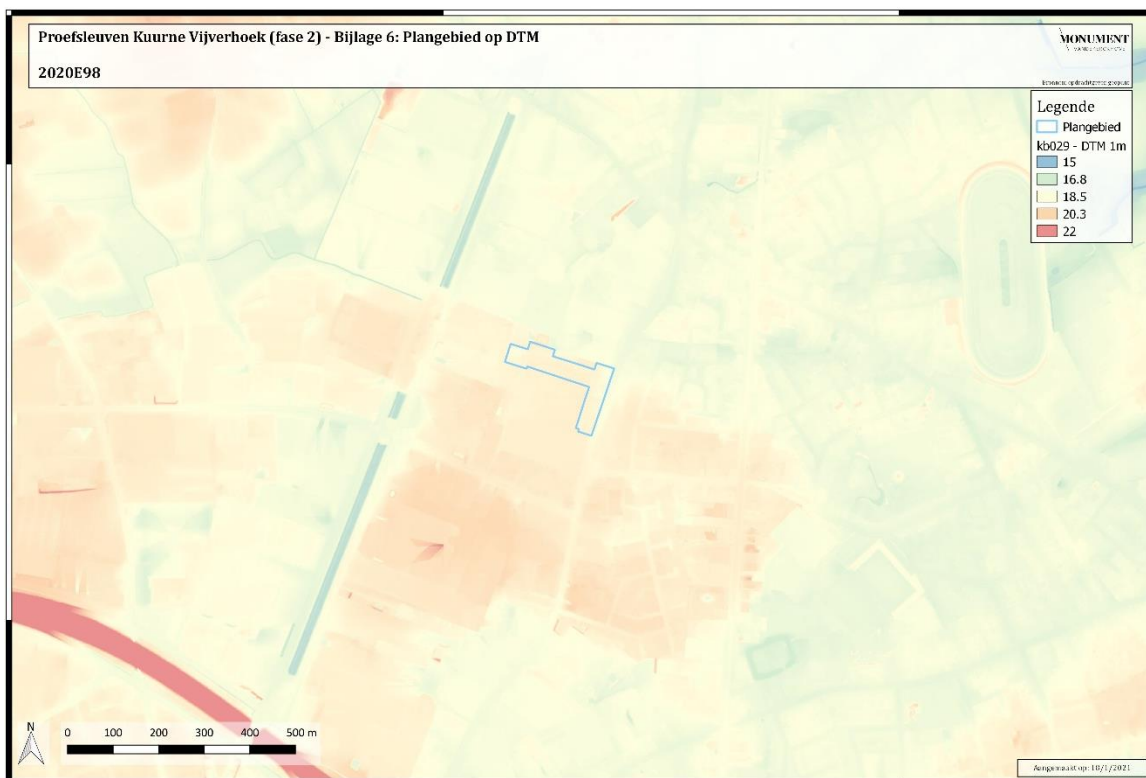
Hier ligt de 18de-eeuws hoeve 'Ter Mote'. Aangeduid op de Ferrariskaart (1770-1778) en Atlas der Buurtwegen (1843) met achtvormige omwalling die woonhuis en neerhof duidelijk van elkaar scheidt en die met elkaar in verbinding staan via een ophaalbrug (CAI ID 74716).

In 2017 werd archeologisch onderzoek uitgevoerd in de Noordlaan I. Er werden enkele clusters met losse vondsten daterend uit de ijzertijd aangetroffen. Daarnaast dateren vier lineaire sporen en smalle greppelstructuren uit de 18e eeuw (CAI ID 217980).

2 ASSESSMENTRAPPORT

2.1 Stratigrafie

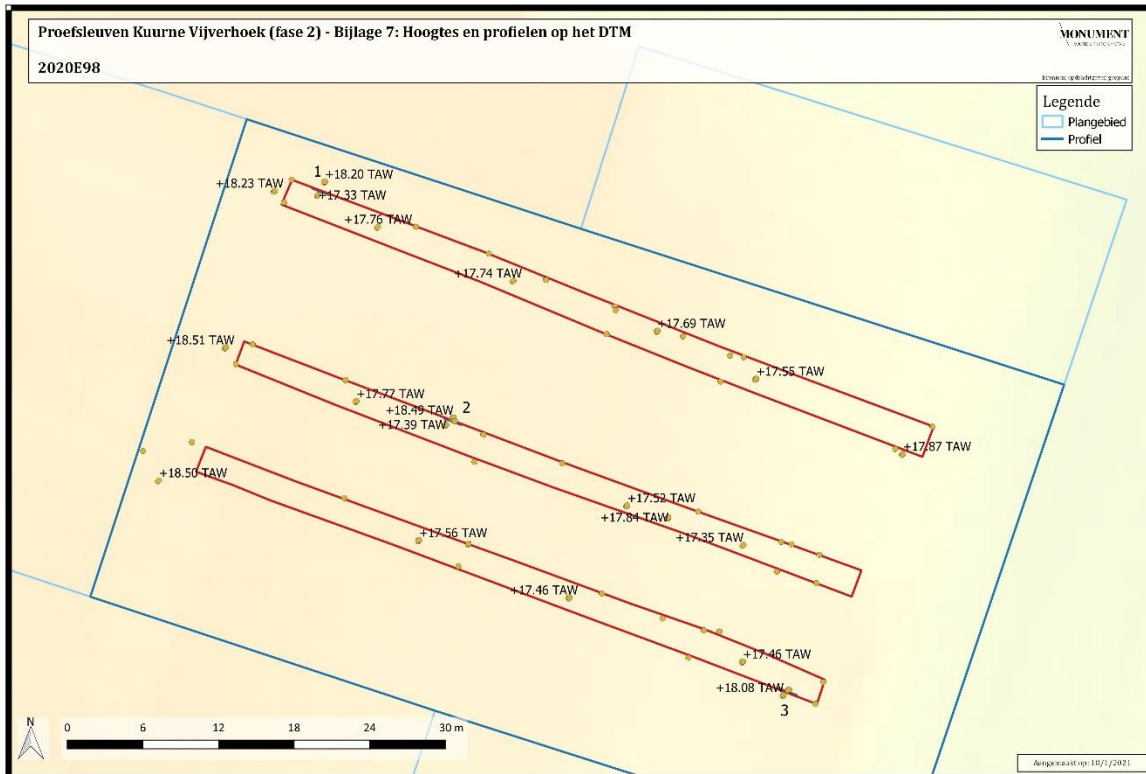
De ruime omgeving van het plangebied heet een weinig uitgesproken reliëf. Pas wanneer op microniveau wordt gekeken, is zichtbaar dat het plangebied op de oostelijke uitloper van een iets hoger gelegen zone ligt. Verder westwaarts steigt het terrein tot ca. +20m TAW. In oostelijke richting daalt het terrein eerst tot ca. +16m TAW (ca. 500m) en vervolgens tot ca. +15m TAW aan de oevers van de Leie. Binnen het plangebied werd het maaiveld vastgesteld op ca. +18,2m TAW (noordwesten) tot +18,5m TAW (in het zuidwesten). Richting het oosten daalde het terrein tot ca. +17,87m TAW (Figuur 7). Omdat het terrein decennia geleden werd ingericht als onderdeel van een bedrijventerrein en het hierbij volledig gebetoneerd (en deels bebouwd) raakte, is het oorspronkelijke reliëf niet meer bewaard. Het archeologische vlak toont eveneens een lichte daling van het westen naar het oosten. Het archeologische vlak werd in het westen van de sleuven aangetroffen op ca. +17,75m TAW. In het oosten bedroeg het niveau ca. +17,35m TAW.

Figuur 6: Het DTM met aanduiding van het plangebied.

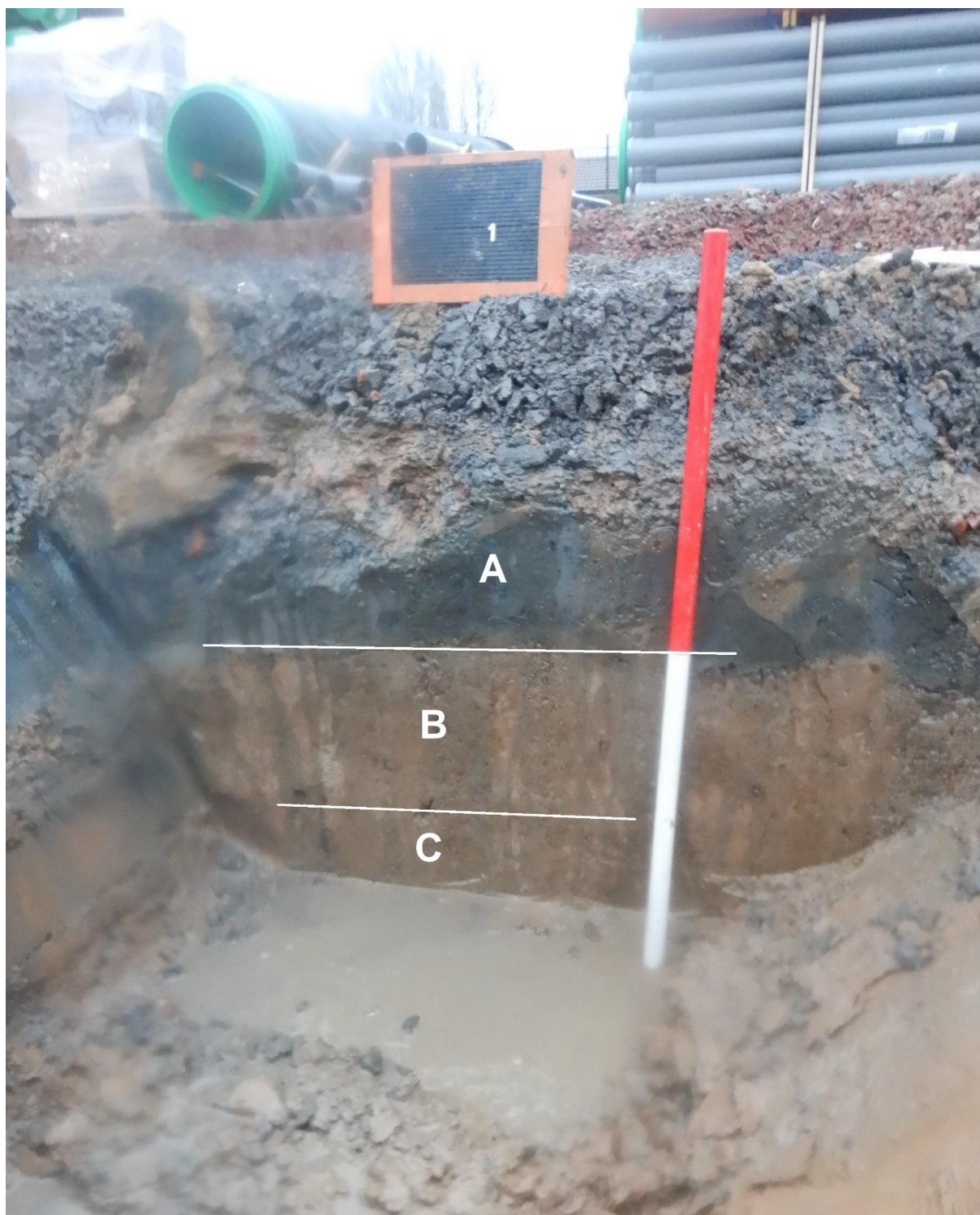
Om de bodemopbouw te begrijpen en registreren zijn drie bodemprofielen proper gemaakt (Figuur 7). In proefsleuf 1 bevond dit profiel zich in het noordwesten. Profiel twee werd

geregistreerd in het centrum van de sleuf en profiel 3 werd proper gezet in het zuidoosten van sleuf 3.

Figuur 7: Situering van de hoogtes en profielen op sleuvenplan.

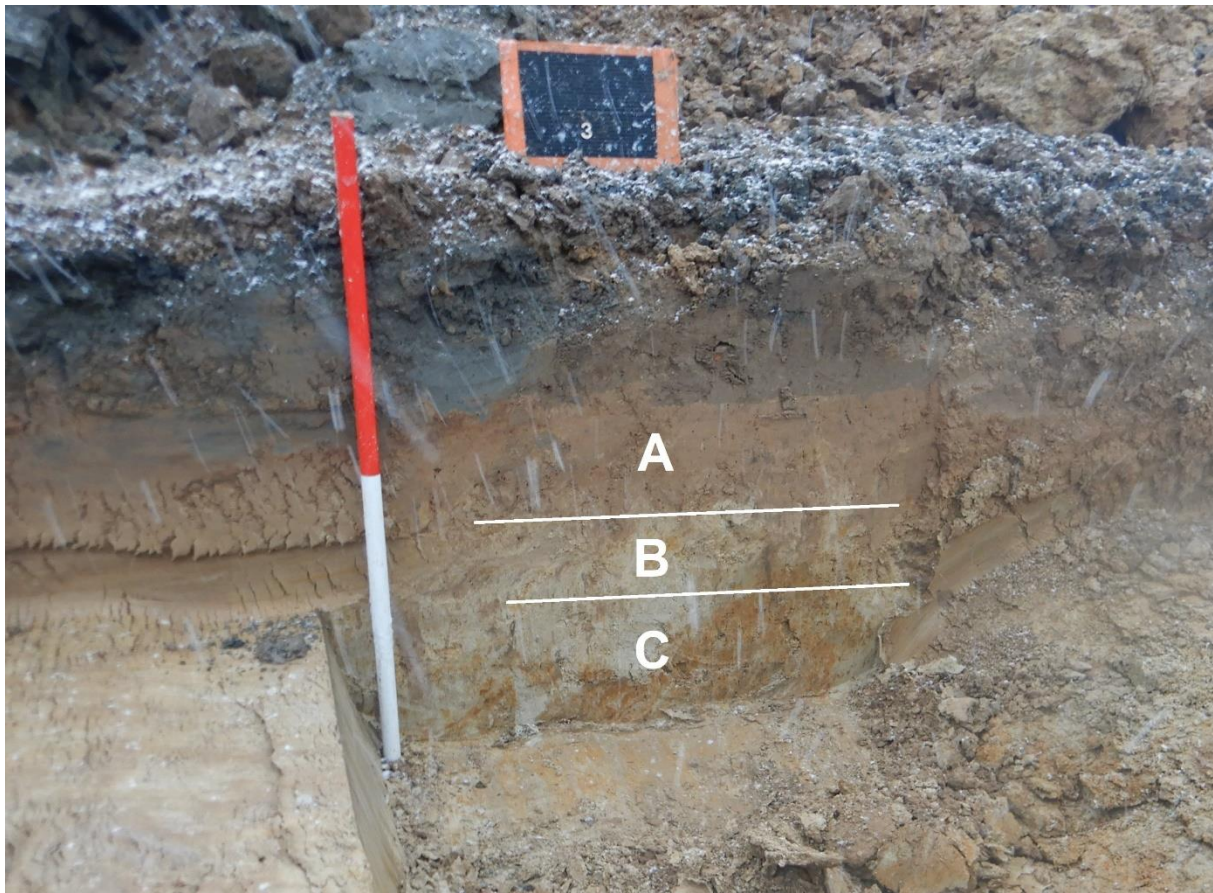
De drie profielen vertonen een vergelijkbare opbouw (Figuur 8 tot Figuur 10). De bovenste laag is een verharding met daaronder een stabilisatie- of ophogingslaag die recent werden aangebracht. Daaronder is de oorspronkelijke A-horizont nog zichtbaar (dikte ca. 25cm tot 30cm). Deze bestaat uit grijsbruine zandleem die in profiel 1 wat donkerder is (blauwgrijs). Mogelijk is dit doordat de ondergrond er iets vochtiger is. Onder de A-horizont is de B-horizont bewaard. Op profiel 2 is deze het best zichtbaar en manifesteert er zich als een ca. 15cm dikke lichtbruine band (zandleem). De onderste laag is de C-horizont. Op profiel 2 is deze lichtbruin. Profiel 3 toont een bleke geelbruine verbrokkelde zandlemige C-horizont. De C-horizont van profiel 3 is lichtbruin en heeft een afwijkend uitzicht omwille van de nattere bodemomstandigheden.

Figuur 8: Profiel 1 (sleuf 1).

Figuur 9: Profiel 2 (sleuf 2).

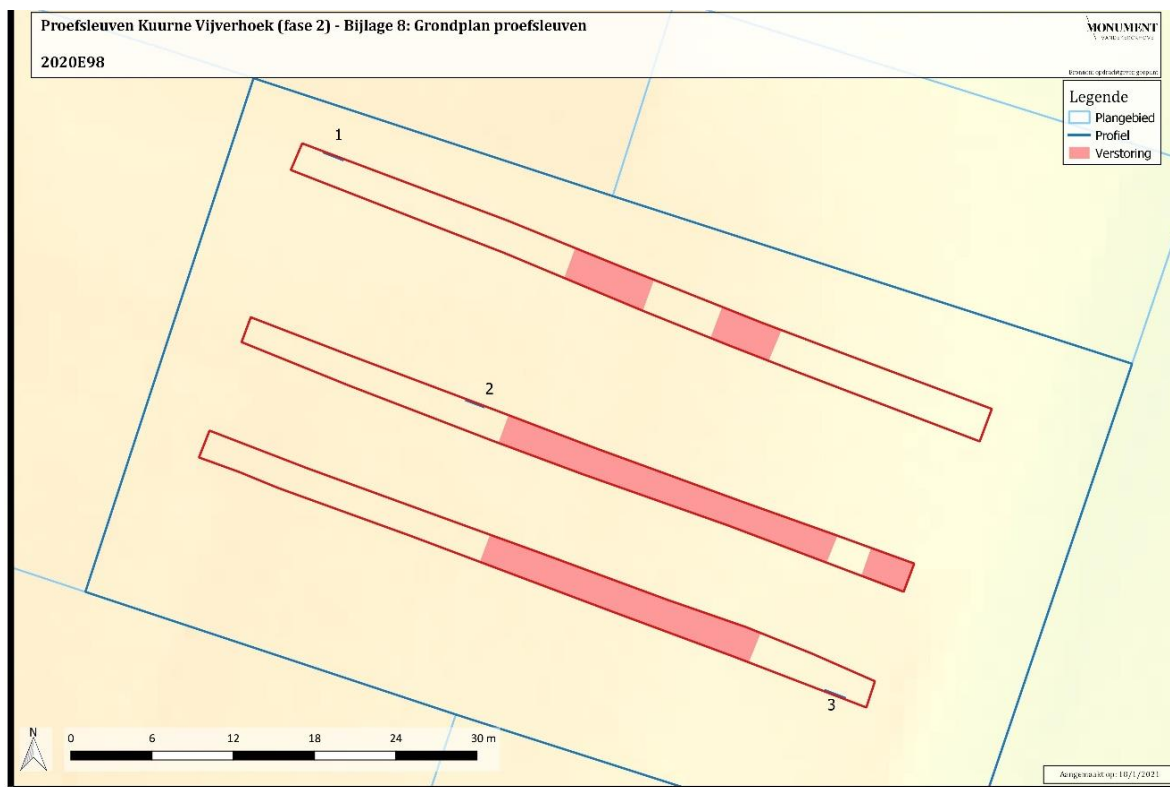

Figuur 10: Profiel 3 (sleuf 3).

2.2 Vaststellingen

Tijdens de tweede fase van het archeologische proefsleuvenonderzoek ter hoogte van de Vijverhoek in Kuurne werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Binnen de drie uitgegraven proefsleuven bleek ongeveer 60% van de ondergrond te bestaan uit een onverstoorde C-horizont, wat overeen komt met het archeologisch relevante niveau. Potentieel aanwezige sporen dienden in deze zones gezocht te worden.

Centraal binnen het projectgebied was een zone volledig verstoord door een nog werkzame dubbele afvalwaterafvoer. Ook enkele (afgekoppelde) elektriciteitsleidingen en verschillende recente vergravingen zorgden plaatselijk voor verstoring tot in de C-horizont.

Figuur 11: Grondplan van de proefsleuven.

Figuur 12: Proefsleuf 1 tijdens de prospectie vanuit het oosten. Tijdens de aanleg werd het team duidelijk overvallen door een stortbui.

Figuur 13: Overzicht sleuf 2 vanuit het oosten.

Figuur 14: Proefsleuf 3 vanuit het westen.

2.3 Assessment vondsten

Er werd geen vondstmateriaal gerecupereerd tijdens het onderzoek.

2.4 Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.5 Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3 DATERING EN INTERPRETATIE

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd binnen het plangebied een zandleembodem aangetroffen. Onder een verharding en ophogingslaag bleek de oorspronkelijke bodemopbouw intact. Deze bestaat uit een A-, B- en C-horizont. Het maaiveld heeft een lichte daling van het noordwesten (+18,2m TAW) richting het oosten (+17,87m TAW). Het archeologische vlak toont eveneens een lichte daling van het westen (+17,75m TAW) naar het oosten (+17,35m TAW).

Binnen de tweede fase van dit vooronderzoek door middel van proefsleuven werden geen archeologische sporen aangetroffen. Omdat de bodemopbouw wel relatief goed bewaard bleef, lijkt de afwezigheid van sporen dus ook een historische realiteit.

3.1 Confrontatie met resultaten bureaustudie

Uit de bureaustudie kwam naar voor dat er onvoldoende aanwijzingen waren om de aan- of afwezigheid van een archeologische site beargumenteerd kon worden. Concreet was gebleken dat er geen gegevens bekend waren over plangebied die ouder waren de Ferrariskaart (ca. 1770).

3.2 Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bracht geen archeologische sporen aan het licht. Andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een archeologische site (zoals vondstmateriaal) werden evenmin aangetroffen. Daarom zijn er geen verdere maatregelen noodzakelijk.

3.3 Beantwoording onderzoeksvragen

Het vooropgestelde doel van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het plangebied. Hiertoe zijn volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld.¹⁰ Hieronder worden ze hernomen en van een antwoord voorzien.

- **Zijn er archeologische sporen aanwezig?**
Tijdens de tweede fase van de prospectie werden geen archeologische sporen aangetroffen.
- **Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?**
Niet van toepassing.
- **Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?**
Niet van toepassing.
- **Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?**
Niet van toepassing.
- **Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?**
Niet van toepassing.
- **Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?**
Niet van toepassing.
- **Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?**
Er is geen archeologische site aanwezig binnen het terrein dat werd onderzocht tijdens de tweede fase. Tijdens de eerste fase werden wel een drietal greppels geregistreerd, maar op basis van de vulling en aflijning lijken deze van een relatief recente datum.
- **Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?**
Omdat er geen archeologische sporen zijn gevonden, moeten geen verdere maatregelen in functie van archeologie worden genomen.

---

¹⁰ DUMALIN & DEVALCKENEER 2019.

4 POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING

4.1 Aard van de potentiële kennis

Door het ontbreken van de archeologische sporen en vondsten binnen het plangebied, is de enige verkregen informatie dat zich binnen het plangebied geen archeologische site bevindt. Deze gegevens geven echter geen informatie over de verwachtingen op de omliggende percelen of de regio.

4.2 Waardering

De prospectie met ingreep in de bodem maakt duidelijk dat er binnen het onderzochte gebied geen archeologische site aanwezig is. Een verder archeologisch traject wordt daarom dus niet geadviseerd.

4.3 Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Verder onderzoek binnen het plangebied wordt niet aanbevolen en zou niet leiden tot een vermeerdering van de kennis.

5 SAMENVATTING

Op basis van de geplande verstoring in de bodem ter hoogte van nummer 21 (perceelsnummers 452D) aan de Vijverhoek in Kuurne drong zich na een grondige bureaustudie een archeologisch vooronderzoek op. Dit archeologisch vooronderzoek werd via de bekrachtigde archeologienota ID 13091 in uitgesteld traject uitgevoerd.

In eerste instantie werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (2020A138). Verspreid over het terrein werden 16 boringen geplaatst tot op een diepte van ca. -2m onder het bestaande maaiveld. Omdat op basis van de verkregen informatie de aanwezigheid van een steentijdsite laag ingeschat werd beslist niet over te gaan tot een verkennend/waarderend booronderzoek.

Op basis van de landschappelijke boorresultaten kan wel gesteld worden dat binnen het projectgebied een intacte A-B-C bodemopbouw aanwezig is. Een archeologische site uit de periodes later dan de steentijd was dus niet uit te sluiten. Daarom werd over gegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Dit werd opgesplitst in twee fasen. Tijdens de eerste fase (nota ID 15285) werden slechts drie ongedateerde greppels aangetroffen. Deze gaven geen aanleiding voor een vervolgetraject.

Tijdens de tweede fase (2020E98) van het proefsleuvenonderzoek, dat onderwerp uitmaakt van deze nota, werden drie proefsleuven uitgegraven. Onder een verharding en ophogingslaag bleek de oorspronkelijke bodemopbouw voor ca. 60% intact. Deze bestaat uit een A-, B- en C-horizont. Het maaiveld heeft een lichte daling van het noordwesten (+18,2m TAW) richting het oosten (+17,87m TAW). Het archeologische vlak toont eveneens een lichte daling van het westen (+17,75m TAW) naar het oosten (+17,35m TAW). Het proefsleuvenonderzoek kon de aanwezigheid van een archeologische site niet vaststellen. Bijgevolg worden geen verdere archeologische vervolgmaatregelen geadviseerd. Het terrein wordt vrijgegeven voor de verdere geplande werken zoals beschreven in archeologienota ID 13091.

6 BIBLIOGRAFIE

BOECKSTEYNS A., 2019. *Nota Kuurne Vijverhoek. Proefsleuvenonderzoek. Archeologienota's Monument Vandekerckhove*, Ingelmunster. (2020E79)

DUMALIN E. & DEVALCKENEER L., 2019. *Archeologienota Kuurne Vijverhoek 21 (prov. West-Vlaanderen). Verslag van resultaten bureauonderzoek*, Ingelmunster. (2019G127, ID 13091)

LEGRAND P. & BARTHOLOMIEUX B., *Archeologienota Kuurne Vijverhoek 21 (prov. West-Vlaanderen). Landschappelijk booronderzoek. Archeologienota's Monument Vandekerckhove*, Ingelmunster. (2020A138)

HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. & ERVYNCK A. 2016. *Archeologische vooronderzoek met proefsleuven Op zoek naar een optimale strategie*, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.

7 BIJLAGEN

- Bijlage 1: Plangebied op het GRB (algemeen)
- Bijlage 2: Plangebied op het GRB (detail)
- Bijlage 3: Plangebied op de luchtfoto
- Bijlage 4: Sleuvenplan fase 1 en 2
- Bijlage 5: Sleuvenplan fase 2
- Bijlage 6: Plangebied op het DTM
- Bijlage 7: Hoogtes en profielen op het DTM
- Bijlage 8: Grondplan proefsleuven
- Bijlage 9: Fotolijst

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcho.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%224741ed18-c18e-45de-8430-abc700da88ff%22%7D>

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 1: Plangebied op GRB (algemeen)

2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende
Plangebied

173000

172000

0 200 400 600 800 1000 m

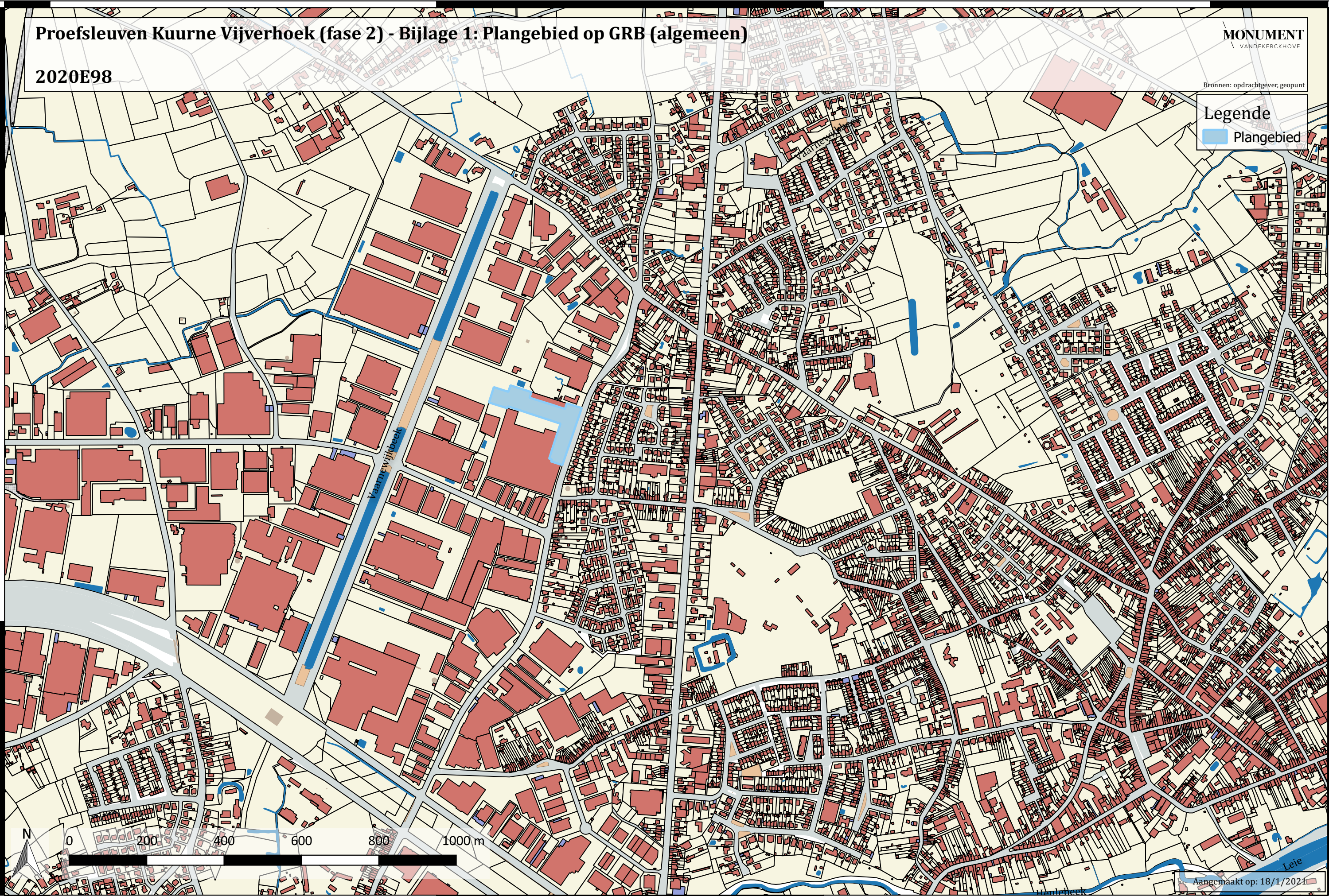
71000

72000

73000

74000

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 2: Plangebied op GRB met aanduiding van de twee fasen

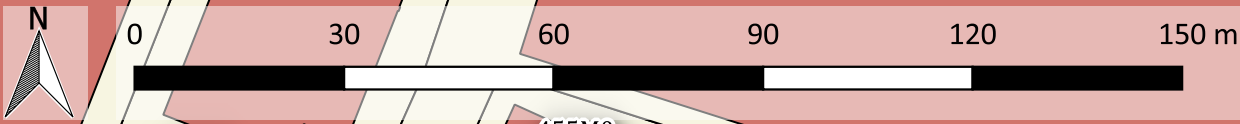
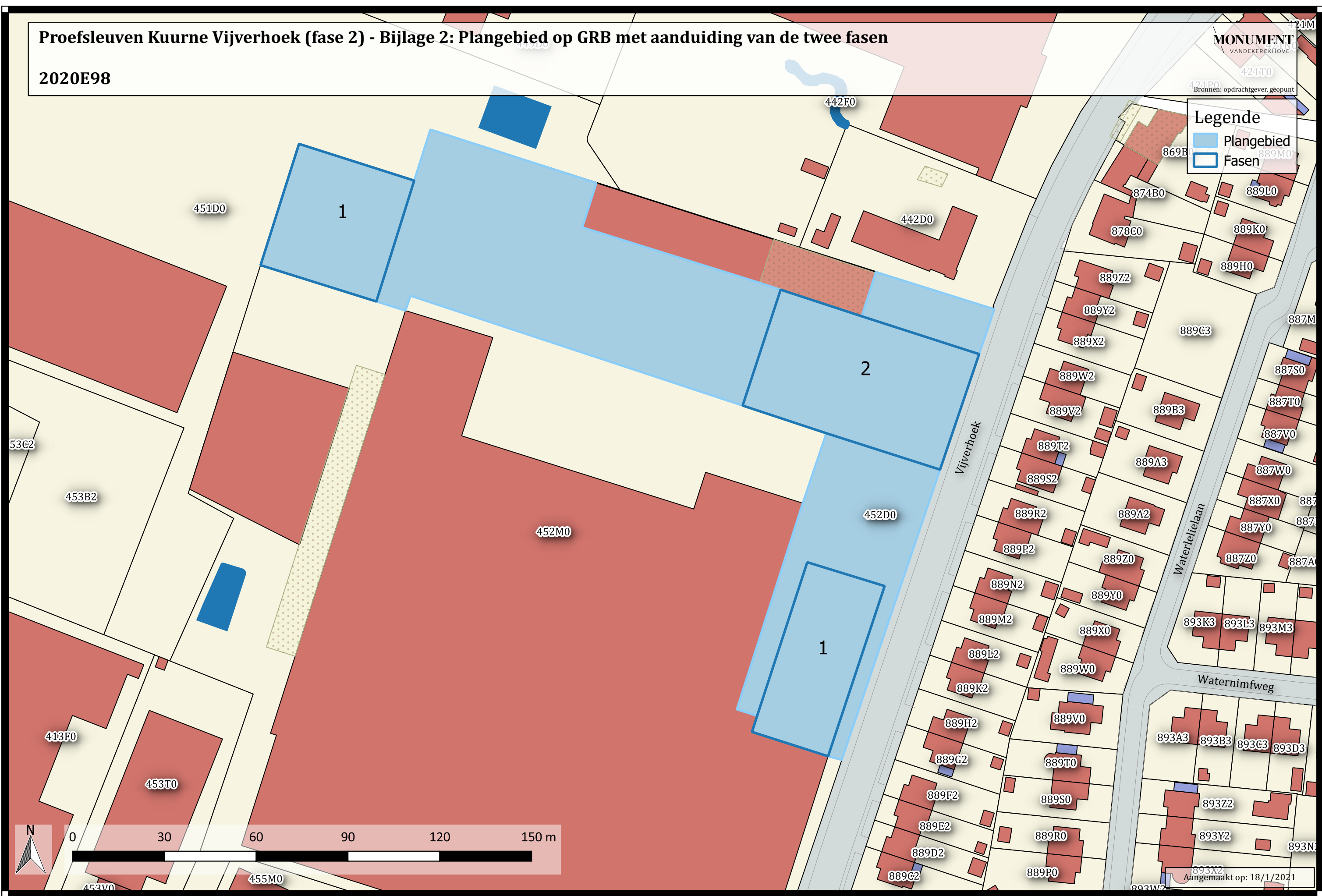
2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

421P0
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Fasen

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 3: Plangebied op luchtfoto met aanduiding van de twee fasen

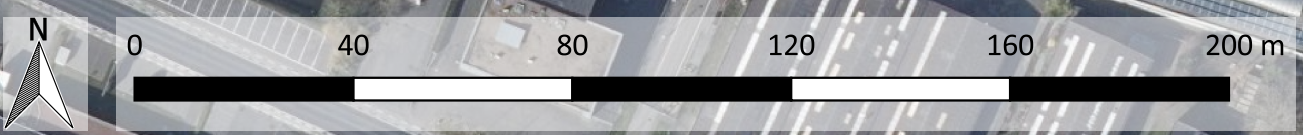
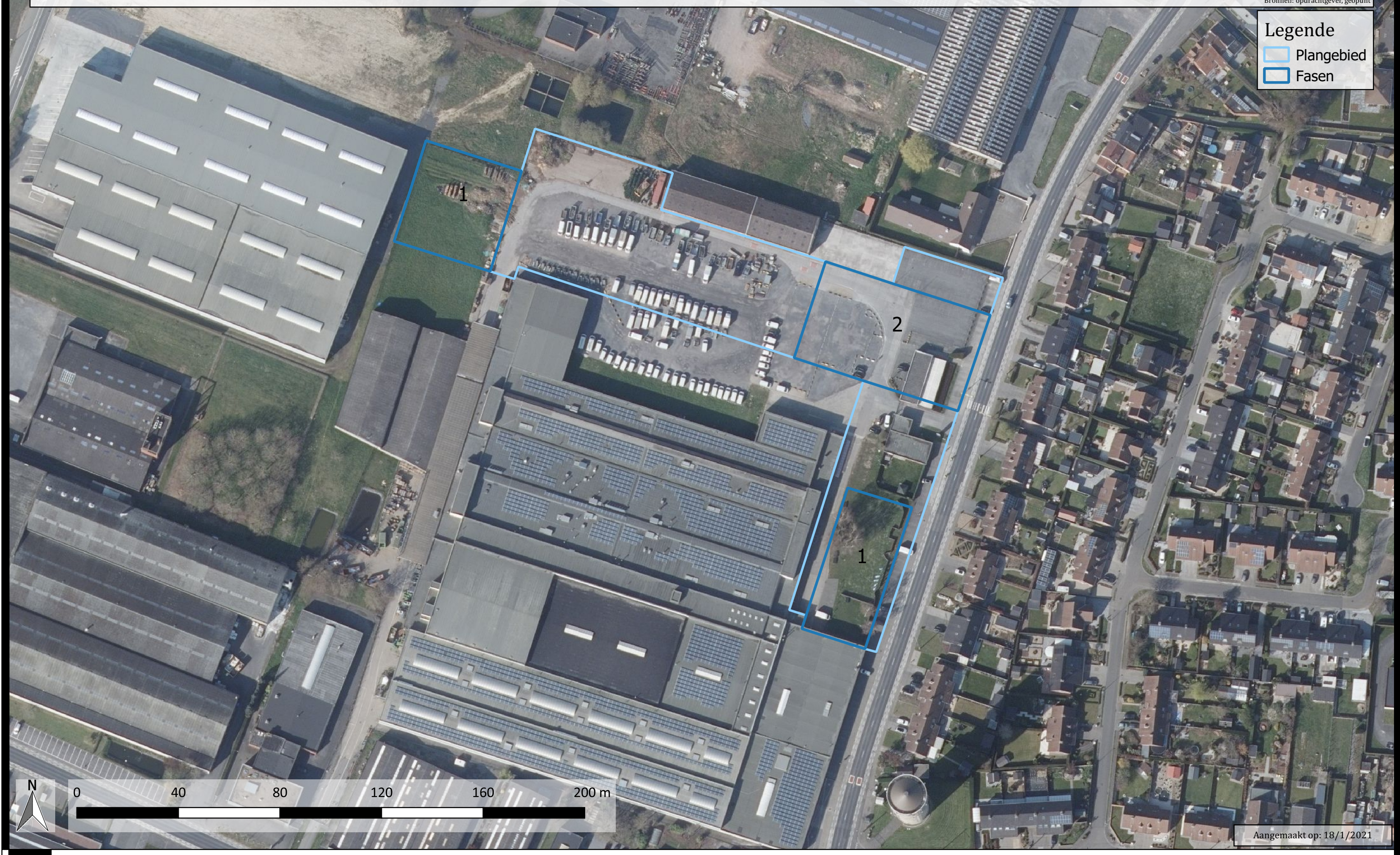
2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Fasen

Aangemaakt op: 18/1/2021

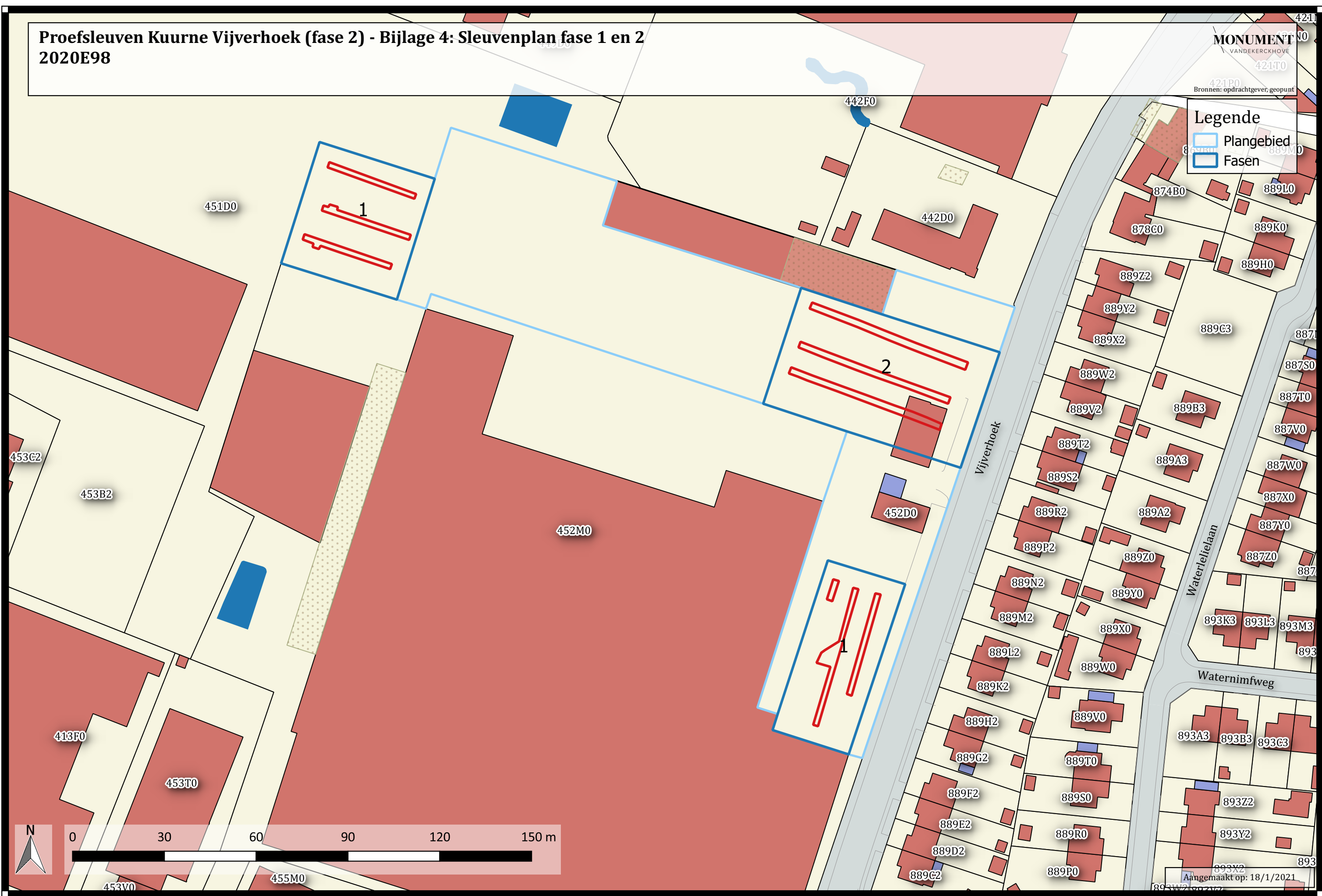
Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 4: Sleuvenplan fase 1 en 2
2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

421P0
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Fasen

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 5: Sleuvenplan fase 2

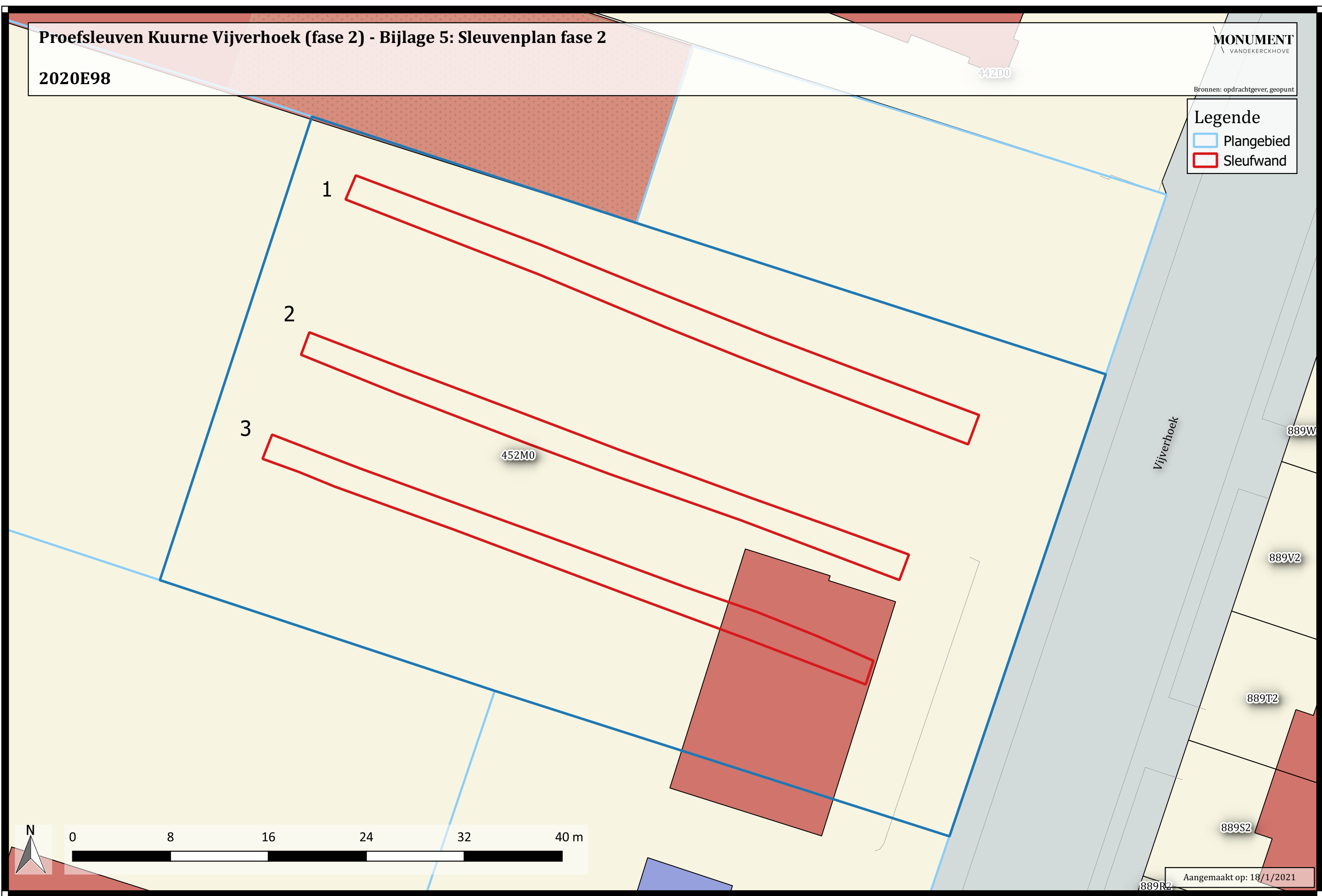
2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Sleufwand

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 6: Plangebied op DTM

2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- kb029 - DTM 1m
- 15
- 16.8
- 18.5
- 20.3
- 22

173000

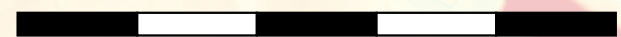
172000

72000

73000

0 100 200 300 400 500 m

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 7: Hoogtes en profielen op het DTM

2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Profiel

0 6 12 18 24 30 m

Aangemaakt op: 18/1/2021

Proefsleuven Kuurne Vijverhoek (fase 2) - Bijlage 8: Grondplan proefsleuven

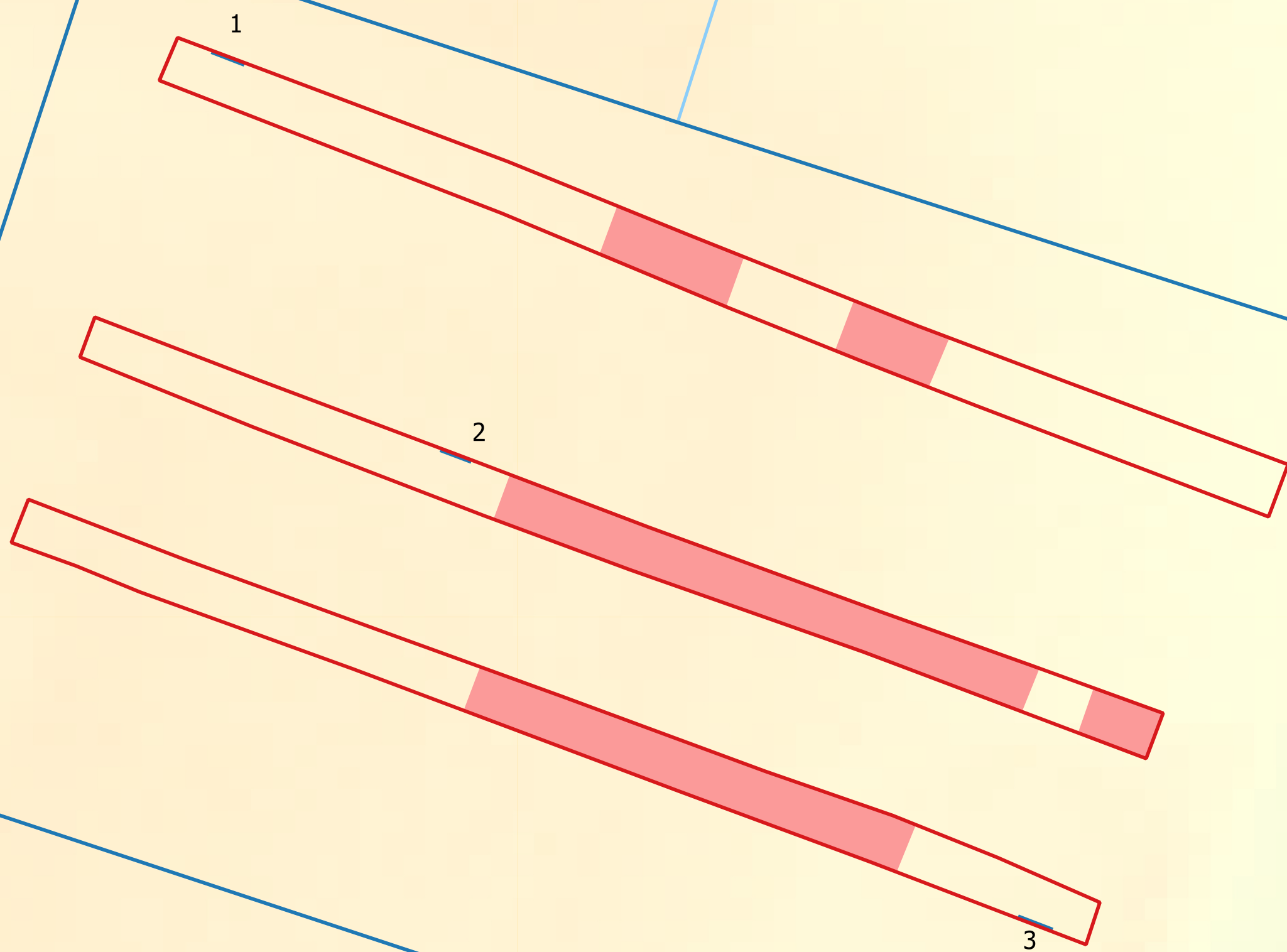
2020E98

MONUMENT
VANDEKERCKHOVE

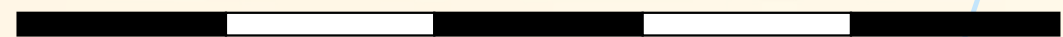
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- Plangebied
- Profiel
- Verstoring

0 6 12 18 24 30 m

Aangemaakt op: 18/1/2021